

Odpovědi na otázky Akademického senátu VŠCHT Praha kandidátům na rektora

Vlastimil Růžička
19.10.2004

Měla by VŠCHT Praha být spíše typem technické univerzity nebo školou odborného typu?

VŠCHT Praha je v terminologii zákona 111/1998 Sb. školou univerzitního typu. V rodině českých veřejných a státních vysokých škol (VVŠ) patří nesporně mezi tzv. výzkumné univerzity (research university). Svědčí o tom několik fakt:

1. VŠCHT Praha má mezi českými VVŠ bezkonkurenčně nejvyšší podíl prostředků získávaných na výzkumnou a vývojovou činnost,
2. z českých VVŠ studuje na VŠCHT Praha relativně nejvíce studentů v doktorských studijních programech,
3. VŠCHT Praha je významným partnerem evropským univerzitám a výzkumným organizacím v projektech 5. a 6. rámcového programu EU,
4. studenti magisterských a doktorských studijních programů jsou členy řešitelských týmů výzkumných a vývojových projektů,
5. VŠCHT Praha je svými zahraničními partnery vnímána jako prestižní vysoká škola s kvalitní výukou a výzkumem v oborech technické chemie.

Z výše uvedeného vyplývá jednoznačně, že VŠCHT Praha je technickou univerzitou s rozvinutými výzkumnými aktivitami a patří nepochybně k předním technickým vysokým školám v Evropě. Jsem přesvědčen, že charakter výzkumné univerzity si musí VŠCHT Praha zachovat i do budoucna. Domnívám se, že jsme pro zachování tohoto charakteru v minulosti udělali hodně, i když řada úkolů musí být řešena i v budoucnu. V roce 2004 jsme věnovali patřičnou pozornost přípravě nových projektů do programu MŠMT výzkumné záměry a výzkumná centra. Rozhodli jsme se podpořit úspěšné řešitele projektů FRVŠ tím, že odměny získané z projektu FRVŠ doplníme stejně vysokými odměnami z rozpočtu školy. Důvody pro tento krok byly dvojí. Zaprvé, odměny z projektů FRVŠ jsou ve srovnání s jinými programy nižší. Zadruhé, program FRVŠ je zaměřen také na podporu badatelské činnosti studentů, která je základem úspěchu školy v celé sféře výzkumu a vývoje. V roce 2004 jsme zahájili implementaci manažerského informačního systému (MIS), který by měl všem vedoucím pracovníkům i řešitelům výzkumných projektů poskytovat aktuální informace o čerpání rozpočtu. Přizpůsobování MIS potřebám školy a rozšiřování jeho funkcionality bude pokračovat i v letech příštích. Budu i do budoucna usilovat o zkvalitňování a rozšiřování podpory, kterou rektorátní pracoviště, především oddělení vědy a výzkumu a ekonomický odbor, poskytují řešitelům výzkumných projektů. Závisí to ale také na našem úspěchu při získávání nových vysoce kvalifikovaných a erudovaných pracovníků. Uvědomte si prosím, že v roce 2003 byla průměrná mzda pedagogických a vědeckých pracovníků VŠCHT Praha nejvyšší mezi veřejnými vysokými školami, ale průměrná mzda nepedagogických pracovníků byla až třetí nejvyšší.

Jsem přesvědčen i o tom, že zavedením strukturovaného studia se charakter naší školy neposune směrem ke školám odborného typu. Budeme-li ve svých oborech nadprůměrní až vynikající, mělo by se nám podařit získat do magisterských a doktorských studijních programů podstatně více nadaných a schopných absolventů jiných vysokých škol než dnes.

Vaše představa o hlavních směrech činnosti školy v oblasti pedagogické, vědecké a zahraničních styků

Své představy uvedu heslovitě, podrobněji se k nim vyjádřím ve svém veřejném vystoupení před akademickou obcí. Kromě tří oblastí z otázky se krátce zmíním i o vnitřní a vnější komunikaci.

Vzdělávací činnost:

1. „zaběhnutí“ bakalářských studijních programů, případné modifikace programů a event. příprava nových programů k akreditaci,
2. „rozběhnutí“ navazujících magisterských studijních programů, případné modifikace programů a jejich reakreditace,
3. příprava a akreditace studijních programů v angličtině,
4. reakreditace všech doktorských studijních programů, u kterých v příštích třech letech skončí platnost akreditace,
5. využití informační technologie pro:
  - a. zapisování studentů na kurzy,
  - b. přihlašování studentů na termíny kursů, vytváření vlastního rozvrhu,
  - c. zapisování studentů na zkoušky, vypisování termínů zkoušek ústavy a učitelizápis studijních výsledků učiteli,
  - f. elektronické přihlášky ke studiu, další rozšiřování nabídky kurzů celoživotního vzdělávání, především kurzů vyžádaných podniky a veřejnou správou.

Výzkumná a vývojová činnost:

1. udržení současné vysoké úrovně studia v doktorských studijních programech, se zvýšeným důrazem a stimulací úspěšného zakončení studia obhajobou disertační práce,
2. zvýšení objemu spolupráce s průmyslovými partnery,
3. zlepšení podpory řešitelům výzkumných projektů ze strany oddělení vědy a výzkumu a dalších pracovišť rektorátu,
4. zvýšení počtu mezinárodních výzkumných projektů a objemu finančních prostředků získaných na jejich řešení,
5. účast školy na založení a činnosti vědeckotechnického parku,
6. udržení vysoké úrovně elektronických přístupů do odborných informačních zdrojů.

Zahraniční styky:

1. aktivní účast v EU projektech Network of Excellence, Marie Curie, Erasmus Mundus,
2. organizační zajištění mezinárodních projektů ve spolupráci s oddělením vědy a výzkumu a studijním oddělením,
3. organizační zajištění projektů směřujících k vytvoření jednotných studijních programů v angličtině pro zahraniční studenty,
4. rozvíjení existujících aktivit.

Komunikace s veřejností:

1. propagace na středních školách (ukázková hodina chemie, servis, nabídka exkurzí a přednášek),
2. propagace Výukového a studijního centra v Mostě – Velebudicích na středních školách SZ regionu a v průmyslových společnostech regionu,
3. spolupráce s partnery VŠCHT Praha (včetně rozšíření partnerské struktury),
4. zlepšení image chemie – ve spolupráci se SChP a partnery,
5. nové propagační materiály – fakultní brožury, anglická motivační publikace, aktuální letáky v angličtině, propagační CD a propagační videokazeta,
6. aktivní účast VŠCHT Praha na pořádání chemické olympiády,
7. užší spolupráce s absolventy (obnovení plesu Kachekran, založení klubu absolventů).

Jsou čtyři fakulty VŠCHT Praha jediným reálným řešením?

Na takto formulovanou otázku musím upřímně odpovědět ne. Opravdu se nedomnívám, že existující fakultní struktura je „jediným reálným řešením“. Nynější čtyři fakulty naší školy jsou výsledkem historického vývoje, odrážejí víceoborovou orientaci školy, i když, samozřejmě, jen v oboru chemie. Myslím si, že tato především historická struktura je v dnešní době již překonána. Snížením počtu fakult bychom sice dosáhli snížení počtu akademických funkcionářů a administrativních pracovníků, byla by to ale úspora nevýznamná. Hlavní přínos snížení počtu fakult a s ním neoddelitelně související restrukturalizace ústavů naší školy spatřuji v prohloubení interdisciplinární spolupráce, která je přeci tolik žádoucí pro další rozvoj především v oblasti vědecké, ale i v oblasti vzdělávací. Dnes si myslím, že by někde v budoucnu měly být zřejmě fakulty dvě, fakulta potravinářské technologie a fakulta chemického inženýrství, vycházejí z analogického rozdělení na západoevropských a severoamerických univerzitách.

Jinou otázkou je, kdy máme o takovém řešení začít uvažovat a kdy ho máme realizovat. Nemyslím si, že by to mělo být v následujících třech letech. Nevede mne k tomu taktizování před volbou kandidáta na rektora, ale skutečnost, že v budoucích třech letech stojíme před úkolem „vyladit“ bakalářské studijní programy, podle kterých jsme začali vyučovat v září tohoto roku a „doladit“ navazující magisterské studijní programy. Počátečním krokem při restrukturalizaci školy proto musí být analýza studijních programů, restrukturalizace ústavní struktury a teprve pak můžeme uvažovat o změně počtu fakult. Pokud by se v akademické obci školy našlo pro tuto myšlenku pochopení a nezbytná podpora v následujících třech letech, určitě bych se nebál takový krok zahájit.

Je současná struktura vedení školy optimální?

Tato otázka souvisí s otázkou předchozí, i když je samozřejmě rozšířena a pravděpodobně i míněna ve smyslu počtu prorektorů. Pět prorektorů pro vysokou školu s o málo více než třemi tisíci studenty se může zdát zbytečně mnoho. Je však nutno vzít v úvahu, že jde o tradiční strukturu. Na VŠCHT Praha je řada činností, které jsou na jiných školách řešeny samostatně na fakultách, zajišťována celoškolsky. Každé jiné řešení by sice vedlo ke snížení počtu prorektorů, ale současně by se v daleko větší míře zvýšilo administrativní zatížení fakult a jejich pracovníků.

Když jsem před třemi roky předstoupil před akademickou obec ve svém předvolebním projevu, řekl jsem mimo jiné, že budu jmenovat prorektora bez portfeje pro realizaci projektu Dejvice Center. Jsem přesvědčen o tom, že to byl krok správný a že jsem v Janu Staňkovi zvolil osobu nanejvýš vhodnou. Nebyla to moje geniální volba, vzhledem k minulému vývoji v projektu Dejvice Center to byla volba jediná možná. Při této příležitosti bych rád zdůraznil, že Jan Staněk absolvoval v uplynulých třech letech stovky jednání a že díky známým skutečnostem, výstižněji řečeno překážkám kladeným projektu ze strany jednoho ze signatářů Rámcové smlouvy, to byla jednání nelehká a dodnes neuzavřená. Je třeba si dále uvědomit, že projekt Dejvice Center je stavbou za více než 4 miliardy korun, z nichž na vysoké školy připadá téměř jedna miliarda. I proto si myslím, že taková akce si „jednoúčelového“ prorektora zaslouží.

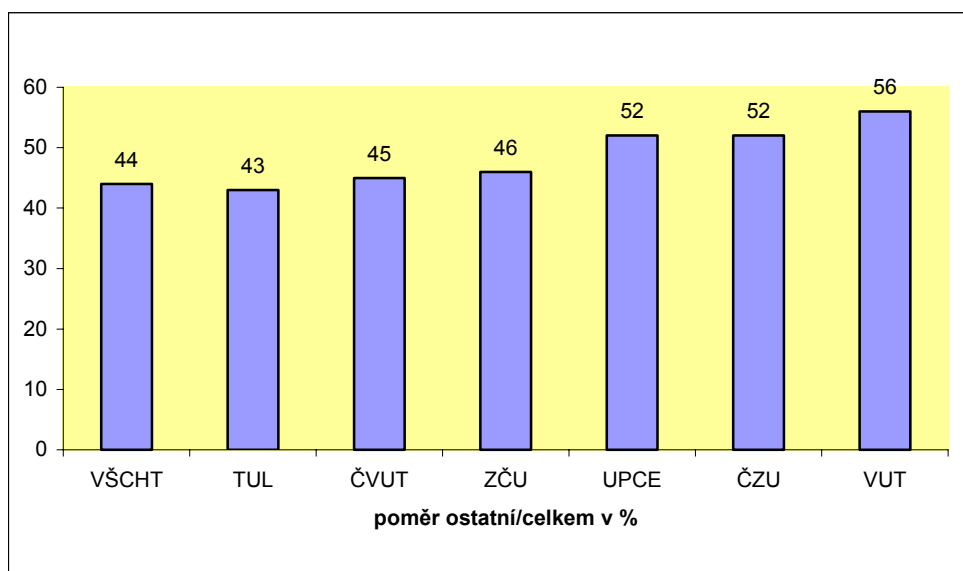
Stejně jako nepovažuji za neměnnou současnou strukturu školy, ani současná struktura vedení školy nemusí být v budoucnosti optimální. Po stabilizaci jednotlivých úseků řízených příslušnými prorektory bude nezbytné přistoupit ke snížení počtu prorektorů a proděkanů a restrukturalizaci jimi řízených úseků. Pokud se podaří realizovat výstavbu Dejvice Center v příštích třech letech, budeme mít určitě dost práce s redislokací ústavů a dalších útvarů školy i s opravami stávajících budov školy.

Vaše představa o dělení finančních prostředků mezi fakultami a hlavně mezi fakulty a rektorát

Otázku dělení finančních prostředků mezi čtyři fakulty a rektorát je třeba rozdělit do dvou částí, a to na dělení provozních a investičních prostředků a dělení osobních nákladů. Při dělení provozních a investičních prostředků bych postupoval stejně jako dosud, tedy provozní a investiční prostředky na fakulty podle klíče zahrnujícího počet zaměstnanců a studentů, provozní prostředky na rektorátní útvary podle jejich potřeb vyplývajících ze skutečnosti minulých let. Na tomto místě bych rád zdůraznil, že za klíčovou investiční akci v roce 2005 považuji rekonstrukci koleje Volha a že tomu by odpovídalo rozdělení disponibilních investičních prostředků. Osobní náklady mezi fakulty bych i v následujících třech letech rozděloval, po dohodě s děkany fakulty, podle kritérií, na kterých jsme se shodli v letech 2003-4. Je pochopitelné, že metodika dělení prostředků a přijatá kritéria se mohou po diskusi upravit, zásadní model bych ale neměnil.

Z otázky vyplývá, že akademickou obec zajímá hlavně dělení mezi fakulty a rektorát. Do přihlášky programu MŠMT „Rozvojové projekty“ jsme pro rok 2005 zařadili také projekt, který by měl umožnit provedení personálního a strukturálního auditu rektorátu. Pokud tato analýza ukáže, že je racionální na rektorátních pracovištích některé změny uskutečnit, budu prosazovat jejich provedení. Je třeba si ale uvědomit, že rektorát se skládá především z obslužných a servisních útvarů pro „vnitřní klienty“ školy, tedy pro fakulty. Počty a struktura těchto servisních útvarů jsou proto prioritně ovlivněny počty „obsluhovaných“ vnitřních klientů a četností a náročností činností pro ně zabezpečovaných. Dochází-li například k výraznému nárůstu počtu výjezdů studentů a pracovníků školy do zahraničí a roste počet zahraničních studentů studujících u nás, nelze snižovat ani velikost ani rozpočet zahraničního oddělení. Další možností by bylo přesunout tuto činnost na fakulty, jak je tomu na některých jiných českých vysokých školách; to by však jistě vedlo k nárůstu celkového počtu administrativních pracovníků na škole.

Na závěr uvádím poměr tzv. ostatních zaměstnanců vzhledem k celkovému počtu zaměstnanců některých VVŠ. Údaje pro graf jsou převzaty z výročních zpráv VVŠ z roku 2002. Do kategorie „ostatní“ patří všichni zaměstnanci VVŠ s výjimkou pedagogů a vědeckých pracovníků. Z grafu je patrné, že VŠCHT Praha se nijak neliší od podobných českých VVŠ.

Vaše představa o přijímacím řízení na VŠCHT Praha v příštích letech

Pro akademický rok 2004/5 jsme se rozhodli zrušit písemné přijímací zkoušky. Vedly nás k tomu zejména zkušenosti předešlých let, kdy jsme z důvodu neúspěchu při přijímacím řízení odmítli jen malé procento uchazečů o studium.

Do akademického roku 2004/5 jsme přijali a studium zahájilo zhruba o 50 % více studentů než v roce předcházejícím. Důvodem toho bylo, možná v míře rozhodující, zrušení písemných přijímacích zkoušek. Dalším důvodem, třeba stejně významným, bylo zavedení strukturovaného studia podle zcela přepracovaných studijních plánů. Řada nových studijních programů byla koncipována v souladu s požadavky chemického a potravinářského průmyslu, což by mělo absolventům umožnit bezproblémové nalezení zaměstnání. Třetím důvodem

zvýšení zájmu o studium na VŠCHT Praha byla aktivní propagace školy, které jsme v uplynulých téměř třech letech věnovali velkou pozornost i nemalé prostředky získané od našich partnerů. Zvýšení počtu studentů na škole znamená i vyšší dotaci na vzdělávací činnost, tedy i menší tlak na snižování dnešního velmi nepříznivého poměru počtu studentů na 1 akademického pracovníka či na 1 zaměstnance VŠCHT Praha.

Z uvedeného vyplývá, že zvolený model přijímacího řízení byl zatím úspěšný. Od zahájení akademického roku však uplynulo jen málo času na to, abychom mohli posoudit a vyhodnotit dopad na úspěšnost studia. O charakteru přijímacího řízení v příštích letech budeme diskutovat po skončení prvního semestru tohoto akademického roku. Plně důvěřuji prorektoru Labíkovi a proděkanům pro pedagogiku, že do dalších let zvolí model odpovídající potřebám naší školy.

Otázka stravování a ubytování studentů

Ve financování stravování a ubytování studentů došlo a v blízké budoucnosti dojde k významným změnám. Z jednostranného rozhodnutí ČVUT Praha došlo od akademického roku 2004/5 k zásadní změně ve stanovení ceny jídla ve studentských menzách. Naši studenti platí za jídla odebraná v menzách ČVUT nákladovou cenu jídla sníženou o dotaci MŠMT, která v letošním roce činí 19 Kč. Oproti stavu před červencem 2004 to znamená zvýšení ceny jídla o zhruba 15 Kč. Rozhodli jsme se na tento krok reagovat tak, že studentům budeme poskytovat mimořádné stipendium ve výši 15 Kč za každé odebrané jídlo. Tento postup naráží na několik problémů, které je třeba vyřešit. Proto se podporou našich studentů formou mimořádného stipendia budeme znovu zabývat zřejmě již na konci roku 2004.

Administrativně jednodušší a vůči všem studentům VŠCHT Praha spravedlivější by bylo poskytnutí mimořádného stipendia na pokrytí zvýšených nákladů na stravování všem studentům naší školy. Takový krok by určitě kladl vyšší nároky na rozpočet školy a zřejmě bychom museli dotaci na 1 jídlo z dnešních 15 Kč snížit.

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy připravilo z iniciativy studentské komory Rady vysokých škol návrh změny poskytování dotace na ubytování studentů vysokých škol. Dotace na ubytování bude poskytována přímo těm studentům, kteří splní zvolená kritéria (především místo bydliště mimo okres sídla vysoké školy), nikoli jako dosud vysoké školy vlastníci kolej. Předpokládám, že změna vstoupí v platnost od akademického roku 2005/6. Její dopad na cenu ubytování a na zájem studentů o ubytování v „nedotovaných“ kolejích nedokáži přesně určit. Je nesporné, že rozdělením dotace mezi větší počet studentů než dnes dojde ke zvýšení ceny za ubytování, kterou studenti zaplatí. Budu usilovat o to, abychom našim studentům poskytli mimořádné stipendium na pokrytí zvýšených nákladů na ubytování. Výše stipendia bude záviset především na možnostech rozpočtu školy v roce 2005. O mimořádném stipendiu na ubytování a stravování našich studentů začneme jednat při přípravě rozpočtu na rok 2005.

Otázce ubytování a stravování studentů budu věnovat patřičnou pozornost. Jak jsem se zmínil již v odpovědi na otázku týkající se dělení finančních prostředků, připravujeme celkovou rekonstrukci koleje Volha v roce 2005. Ředitel SUZ Stanislav Starý jmenovaný do funkce na jaře tohoto roku je pro mne zárukou, že se naše plány směřující k zabezpečení přiměřených podmínek ke studiu podaří realizovat.